

Március 15-i jövőkép

Szabadság, szerelem

*„Olvad a hó, tavasz akar lenni.
Mit tudom én, mi szeretnék lenni!
Pebely vagyok, olvadok a hóval,
mely elfoly mint könny, elszáll mint sóhaj.
Mire a madarak visszatérnek,
szikkad a föld, hire sincs a télnek...*

*Csak az én telem nem ily mulandó.
Csak az én halálom nem balandó.
Akit egyszer én eleresztettem,
az a madár vissza sohse reppen.
Lombom, ami lehullt, sohse hajt ki...*

1.

Merengek a tél koszával még beterített reptéri kilátó ablakán keresztül. Az égre nézek. Nem várok semmit a gépemen kívül. Talán csak egy kis irgalmat. Azt várom, hogy Isten megszólít odafentről, és segít nekem ebben a feltüzelt időszakban. Márciusban mindenki olyan kedélyes és reménykedő. Széles melllel szívom be az eindhoveni eső áztatta kalapkarimák illatát. Még érzem a naftalint is benne, boldog vagyok. Közben arra gondolok, hogy most ha otthon lennék, büszkén viselnék kokárdát. Hirtelen hazafi lettem. A tavasz első hónapjában utazni se lehet, szentségtörés volna. Ilyenkor csak hazatérni lehet. Meg kell tanulni megint a verset, amelyben az van, hogy *Talpra, magyar, mert hí a haza!* És eszembe jutnak az általános iskolai ünnepélyes szavalóversenyek, a sötétkék rakott szoknyák, a kerek orrú lakkcipők meg a fehér blúzok. Ilyenkor visszavágyom. Hova? Hazám a nagyvilág, de az otthonom mindig is egy vajdasági kisváros lesz. Honvágy. De hol van az a hon? Világpolgár vagyok. Épp ott, ahol. Itt és most. Nekem mindig oda van honvágyam, ahonnan épp eljöttem. Most épp a holland tengerpartra, ahol tegnap még jóízűen harapdáltam a boldogságot egy könyvvel a kezemben.

Olvadás közben a lábujjaimat a homokba süllyesztve éreztem, hogy a művészet birodalma egyre tágul, az ártatlanságé pedig zsugorodik a Földön, s ami még megmaradt belőle, azt gondosan konzerválni kellene. Nem volna szabad a költészet és a szerelem veszedelmes mezejére csábítani olyan embereket, akik mindenáron szerettek volna megmaradni a racionalitás talaján, de ez a másik világ mégis túlságosan vonzza őket, talán veszélyessége, könyörtelensége, a legmélyebb, legfájdalmasabb sötétségek és a prizmán visszaverődő vakító tarka boldogság közt ingázó hangulatai miatt. És talán a kiszámíthatatlanság miatt, hogy soha nem tudja, hol köt ki ezen a skálán, a remény miatt, hogy talán a teljes vakság után a tömény, szilárd, rágni való boldogságba repít hirtelen.

Hollandia. Akármerre néz az ember, hóféhér tengerpart a végeláthatatlanságig. Olyan érzés, mint mikor klinikai halálba esik az ember, vakító fényeket lát és ilyen tájat, majd hirtelen visszatér a sokkoló valóságba a defibrillátor hatásának köszönhetően. Vártam a hatalmas ütést a mellkasomon, hogy felébresszenek, de nem jött. Pedig órákon át csak bámultam a Paradicsomot, egy helyben, nyugodtan, mozdulatlanul, de a tenger ott maradt, a szellő az idő múlásával is ugyanúgy cirógatta az arcomat, és rá kellett döbennem, hogy a valóságban vagyok.

Enyém a világ.

Tegnap még az enyém volt. Nemsokára pedig 800 km/h sebességgel fogok távolodni tőle.

Ilyeneken elmélkedek, miközben lassan megindulok a beszállás felé. Még gyorsan át kell verekednem magam az ellenőrzésen. Orrom sötétbíbor, kezem szederjes, körmeim lilák. Csorognak a könnyeim, vagy megolvadt volna bennem az élet? Félek, hogy gyanús leszek a kisírt szememmel a biztonságiaknak, de azzal nyugtatom magam, hogy Hollandiában vagyok, biztos azt hiszik, csak azért vörös a szemem, mert be vagyok tépve. Megállok a hatalmas beltéri plakát alatt, mely egy világtérképet ábrázol. Bámulom, gyönyörködök benne, majd rápillantok a sajátomra, a csuklómon. Egészen olyan, mint az ott, csak ez fekete-fehér. Minden sokkal szebb fekete-fehérben, ám nincs nagyobb betegség a végletes látásmódnál. Eszembe jutott első repülőutam, amikor a térkép készült. D.-vel. Visszarepült a lelkem az időben tizennyolcadik életévem betöltésének napjára. Március 15-én. Tizennyolc év hatezer-ötszázhetvenhét nap. D. az akkori életem egy tizennyolcada volt. Az kevés. Pedig mintha előtte nem is lett volna semmi. Amikor megláttam, tudtam, hogy ezzel a fiúval csak baj lehet, sőt ő maga a desztillált probléma. Azon a napon mindenki „boldogszülinapotokkal” zaklatott, és én örültem neki. Miután nyolc iskolai órán fogadtam a gratulációkat, hogy ebben a nagy, zord világban sike-

rült ennyi évet túlélnem, és még meg sem öregedtem (a szerbiai gyerekeknek nem jár a 15-i ünnepség, szóval igen, nyolc iskolai óra), és kiléptem a gimnázium ajtaján, ott várt. Nem volt a kezében semmi „boldog születnapot” kíséret. Még egy tábla csokoládé sem. Adott egy pusztit az arcomra a várt és imádott csók helyett, majd megkérdezte: „Mi volt ma a gimiben?”

– Semmi – válaszoltam a várt és imádott hat-hét mondatos monológ helyett.

Csalódtam. Ő. A legfontosabb. Elfelejtette.

Már majdnem tíz perce andaloghattunk, szokásunktól eltérően szótlannul, amikor megállt, és elővett egy összetekert, rózsaszín masnival gondosan átkötött papírlapot. Szorosan magához ölelt, megcsókolt, majd a fülembe súgta: „Boldog születnapot!”

Két repülőjegy volt Milánóba a hétvégére.

Azt mondják, az ember soha nem felejt el az elsőt.

„Most pedig megtanítalak szeretni.”

Ezek voltak az utolsó szavai azon a milánói éjjelen.

Reggel egyedül ébredtem, s egy búcsúlevél várt a párnán, ahol az arca kellett volna legyen, amire úgy imádtam pusztit adni, a szeme, ami úgy nézett vissza rám, hogy világgá ment az agyam, a karja, amiben mindennél nagyobb biztonságban és boldogságban éreztem magam, és amely olyan erősen szorított magához, hogy azt hittem, soha nem enged el.

Ennyi állt rajta:

„A te érdekedben.

Szeretlek.”

A repterek gyakran csak pontokat jelentenek az ember életében, a köztes tereket a helyek és emberek között, a senki földjét a már megtörtént és még meg nem történt között. Minden vég egy új kezdet. De mit jelent ez? Nekem azt, hogy egészben kitepték a szívemet, és ki kell szakadnom a tündérmesémből, ezzel reményeim szerint egy új mese kezdődik. Egy új mese, amelyben az alapfelállás az, hogy vége van a Hollandiában töltött egyetemi éveimnek. Nem attól félttem, hogy lezuhanok, hanem attól, hogy megérkezek. Mi fog ott várni? Mi lesz? Nagyobb biztonságban éreztem magam valahol a nagyvilágban, mint azon a helyen, ahol felnőttem. Anyámnak mosolya, kenyérjő Topolya. Visszatérek.

2.

„Kérjük utasainkat, kapcsolják be biztonsági öveiket, és figyeljenek annak az életnek a pillanataira, mely maga is csak egy pillanat. A rossz hír az, hogy repül az idő, a jó pedig, hogy én vagyok a pilóta.”

– Egoista állat – mosolyogtam magamban.

A kétes homályban, melyet egyetlen fémszálas körte világít meg vörösen, élőlények mozognak, férfiak, nők, karon ülő csecsemők. Úgy érzem, fehérek közt én vagyok az egyetlen európai.

27/C, ez vagyok most én. Egy jelzés, ami alapján azonosítanak, ha a pilótának netán öngyilkos hajlamai volnának, és a Parlamentet leszállópályának nézné. Még szerencse, hogy Magyarországon nincsenek ikertornyok. Szóval, ha nem élném túl a már oly sokszor megjárt utat, nem azt fogják mondani a nővéremnek, aki vár a reptéren, hogy meghalt a húgod, a Váradi Ibolya. A kollégáimnak nem azt fogják mondani, hogy sajnálatos módon lezuhant a frissen doktorált munkatársuk, a Dr. Váradi Ibolya. Nem. Annyit fognak mondani, hogy a 27/C nem élte túl. Önmagam most 27/C-re korlátozódik, se többre, se kevesebbre erre a röpke kilencven percre. A 27/A egy entellektüel, biztos valami Goethe-kutató. Látszik a fején. Jellegzetes angol arc, akit csak egyszer kell látnunk, és azonnal elfelejtjük. Középkorú közepszerűség, akinek nincsenek ellenségei, csak barátai, de azok mind utálják. Azt mondja, hogy ő már kimerítette az életet. Ha valaki ilyet mond, mindenki tudja, az élet merítette ki őt. Mélykék szemében látom összes magányom bánatát összegyűlve.

Körülnéztem. Fürkészve, hogy vajon ki lehet a másik szomszéd a még a bejárat felől szállingózó tömegeből.

Ekkor az utastérben közeledni láttam a múlt legnagyobb fájdalmát. Nem akartam hinni a szememnek, de egyre csak jött felém, egyre közelebb és közelebb. Rothadó hulla a hullámsírban nem olyan félelmetes, mint ez a helyzet volt. Évekkel ezelőtt azt hittem, soha többet nem fogok vele találkozni. Nem akartam hinni a szememnek. Ilyen undok dolgok a sötétbe való, nem a napfénybe. A látvány jeges kézzel szorongatta a szívemet. Végül már egészen ott volt, és elfoglalta a 27/B helyet. A melletttem lévő. Hatalmas napszemüveg volt rajtam, a hajam szőkére volt festve és göndörítve, hat évvel az emlékképek után és egy diplomával a zsebemben voltam. De a tetoválás, a kis, világtérképes tetoválás a jobb csuklómon ugyanúgy ott van, ahogy az övé. Ugyanazt az Invictus parfümöt használja most is, mint ami a milánói utunkon volt rajta. A reptéren fújáltuk magunkra. Olympea és Invictus mindig összetartoznak. A karomon lejjebb húztam a blúz ujját, hogy meg ne lássa, hogy én vagyok a Világ.

Olyan volt, mint egy néma angyal.

Nem ismert meg.

„Hölgyeim és uraim, különleges kedvezményünknek köszönhetően ma maga a sátán lehet útitársuk.”

Kibírhatatlan volt a tudtat, sajogtak a tagjaim, és émelygett a gyomrom az állati pofák közt, a dögletes levegőben. Többnyire maga elé meredt. De egyszer találkozott a tekintetünk. Ettől kezdve nem zárkózott el. Úgy rémlett, mintha ő is azt gondolná, amit én, s mintha ő is tudná, hogy mit gondolok. Ez megvigasztalt.

3.

Beszélni kezdtünk.

Azt mondta, meséljek magamról.

Mély sóhaj és teátrális kézmozdulat után kezdtem mondandómat.

– Látod...! Ez maradt nekem az álomvilágból. Kilencven perc. Eindhoven és Budapest között. Út a hűs, felhőtlen, tengeri levegőből az izzadságszagú, fülledt, kába „haza” felé. Én vagyok az, aki minden tudásban keresi az új tudást, a dicsőségben a nagyobb dicsőséget. Ahol világos az ég, ott nagyobb világosodást. A szerelemnél égetőbb és még nagyobb sötétet. S mi vagyok én? Fekete rezignáció vagyok. Néha vijjogó kétségbeesés. Ritkán objektív szomorúság.

Csönded vagyok.

„Kedves utasaink! Utunk hamarosan véget ér. A süllyedést megkezdtük Budapest, Liszt Ferenc repülőtér 2/A terminálja felé. Üdvözljük önöket a képmutatás ősi hazájában.”

Levettem a napszemüveget, és felgyűrtem a blúz ujját. Már láthatta, hogy én vagyok a Világ.

Már majdnem tíz perce andaloghattunk szokásunktól eltérően szótlanul a repülőgépből a terminál belseje felé, amikor megállt, szorosan magához ölelt, megcsókolt, majd a fülembe súgta: „Boldog szülinapot!”